

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení diplomantky: **Bc. Radka Petrtylová**

Téma práce: **Hodnocení dimenzí zdravotního stavu u pacientů se spondylarthritis ankylopoetica pomocí dotazníku SF-36**

Cíl práce: Hlavním cílem diplomové práce byl výzkum a zhodnocení kvality života pacientů se spondylarthritis ankylopoetica v České republice.

1. Kritéria hodnocení práce

	stupeň hodnocení			
	výborně	velmi dobře	vyhovující	nevyhovující
stupeň splnění cíle práce		X		
teoretické znalosti			X	
vstupní údaje a jejich zpracování			X	
adekvátnost použitých metod			X	
logická stavba práce		X		
práce s literaturou včetně citací			X	
využitelnost výsledků práce v praxi, příp. teorie			X	
hloubka provedené analýzy ve vztahu k tématu			X	
úprava práce (text, grafy, tabulky)		X		
stylistická úroveň		X		

2. Připomínky

Formální hledisko

Při zpracování diplomové práce (DP) autorka čerpala z 90 zdrojů, z toho 40 je cizojazyčných (minimální počet pro DP je 6). Tento počet se jeví jako dostačující.

V DP se objevuje řada překlepů např. *vtělovýchovná knihovna* (str. 3); tečky na konci věty jsou v některých případech vyznačeny před závorkami, kde jsou citace autorů v textu, jinde zase za závorkou nebo obojí (např. str. 4); *dotazníky, který bylo celkem 19...*(str. 35) apod. Dále se v textu DP objevuje nespočet chyb v uvádění citací. Autorka neudává jména všech autorů u citací v textu, nebo et al., a kol., ale uvádí pouze prvního autora např. Pavelka, 2003 (str. 3); Pavelka, 2005 (str. 4); Braun, 2007 (str. 4); Brophy, 2001 (str. 4.); Trnavský, 1997 (str. 5) atd. Tyto chyby se objevují téměř na všech stranách DP. Navíc citace v textu Ware, 2002 není uvedena v seznamu literatury (nachází se tam Ware..., 1992; Ware..., 1996 a internetový zdroj bez uvedení roku). Na straně 37 autorka píše: „*V tabelárním znázornění dosažených výsledků jsou použity následující zkratky a symboly:*“. Není vhodné do textu DP vložit seznam využitých zkratk a symbolů. Seznam použitých zkratk a symbolů se uvádí na začátek či konec DP (a to má autorka správně). V textu DP píšeme pod každou tabulku legendu, kde jsou všechny zkratky a symboly vysvětleny.

Obsahové hledisko

Název DP je velmi nešťastně zvolen. Žádná z publikací či monografií, které autorka uvedla ve své DP, neuvádí název diagnózy „spondylarthritis ankylopoetica“. Ve všech odkazech se hovoří o diagnóze ankylozující spondylitida (někdy také nazývaná Bechtěrevova nemoc). Proto nerozumím tomu, proč autorka zvolila tento velmi zastaralý název. Současně ale na str. 4 popisuje, že spondylarthritis ankylopoetica je častěji nazývaná jako ankylozující spondylitida (upřesňuji ne častěji, ale pouze nazývaná ankylozující spondylitida).

Teoretická východiska práce

V teoretické části DP se autorka opírá o některé zdroje, které zbytečně snižují kvalitu práce. V kapitolách klasifikace spondylartritid a etiopatogeneze udává, že ankylozující spondylitida (AS) spadá do skupiny séronegativních spondylartritid. AS však patří dle novějších zdrojů do axiálních spondyloartritid. V teoretických východiscích práce postrádám jakoukoliv zmínku o historii a definici AS (nejen definici skupiny spondyloartritid).

V případě, že autorka píše: „*Některé studie říkají.....*(str. 5)“, měla by napsat, které konkrétní studie (schází citace). Dále autorka uvádí, že Modifikovaná newyorská kritéria z roku 1984 jsou používána velmi zřídka....(str. 10)“, proto bych očekávala, že uvede, která kritéria se aktuálně používají. To úzce souvisí se stranou 12, kde zmiňuje rentgenové vyšetření, se kterým souvisí problematika pozdní diagnózy. Už však neuvádí magnetickou rezonanci, která je v dnešní době v diagnostice axiálních spondyloartritid (ax SpA) nepostradatelná. Její využití je vhodné především v časně diagnostice při hodnocení sakroiliakálních kloubů. S touto diagnostikou potom souvisí také kritéria pro ax SpA, které se dělí na formu non-radiografickou a AS. Proto bych od autorky očekávala, že se ve své DP zmíní kromě Modifikovaných newyorských kritérií z roku 1984 o nových kritériích, která jsou postavena na třech pilířích, kam kromě jiné spadá nález sakroiliitidy na magnetické rezonanci.

V kapitole vyšetření hybnosti páteře (str. 10) popisuje pět nástrojů měření, které dohromady tvoří Bath Ankylosing Spondylitis Mobility Index (BASMI). U jednotlivých měření podrobně vysvětluje, jak a čím se měří, avšak měření rotace krční páteře téměř nepopsala. Na straně 13 uvádí: „*Onemocnění je aktivní, pokud splňuje kritéria uvedená níže v tabulce.*“. Tabulka v DP chybí.

Dále autorka píše: „*Pro rehabilitační postupy je bezpodmínečně nutné znát stadium SA, ale také aktivitu onemocnění jednotlivých pacientů*“. S tímto tvrzením souhlasím, ale navíc se výběr vhodné nefarmakologické léčby odvíjí od: věku, délky trvání nemoci, formy AS (axiální, rhizomelická, periferní), funkčního dopadu onemocnění, mimokloubní manifestace a předchozí pohybové zkušenosti. V kapitole možnosti léčby... na str. 13 bych očekávala, že se autorka zmíní o dalších možnostech nefarmakologické léčby. Nepochybně sem patří edukace, která se stává klíčovým aspektem úspěšné léčby. Podstatnou roli při edukaci mají organizace a kluby, které sdružují nemocné s AS. Dále sem patří režimová opatření, která tvoří nedílnou součást léčby vedoucí ke zvýšení zodpovědnosti nemocného za průběh samotného onemocnění. Do režimových opatření můžeme zařadit: úpravu životosprávy, ergonomické úpravy domácího a pracovního prostředí, polohování jednotlivých segmentů těla (které autorka uvedla v DP), doporučení vedoucí ke zkvalitnění spánku, vhodné a nevhodné pohybové aktivity a psychosociální podporu.

Kapitoly týkající se kvality života jsou dobře zpracované. Potěšilo mě, že autorka nezapomněla zmínit další standardizované dotazníky, kterými se hodnotí kvalita života u nemocných s AS např. nyní nejvíce v praxi používaný dotazník Ankylosing Spondylitis Quality of Life (ASQoL).

Cíle práce a hypotézy

Autorka uvádí: „*Hlavním cílem DP byl výzkum....*“. Domnívám se, že hlavním cílem bylo pouze zhodnocení kvality života u pacientů s ankylozující spondylitidou v České republice, nikoliv výzkum. Autorka si stanovila čtyři hypotézy, které jsou logicky formulované, týkají se fyzického a psychického stavu a kvality života ve vztahu k pohlaví.

Metodika práce

Metodika práce obsahuje všechny náležité kapitoly, jen bych jí doplnila o kapitoly typ výzkumu a charakteristika výzkumného souboru (výzkumný soubor je podrobně popsán až v kapitole sběr dat). V kapitole použité metody autorka popisuje, jak zjišťovala kvalitu života podmíněnou zdravím. Využila standardizovaný dotazník Short Form (SF-36). Správně charakterizovala jednotlivé části dotazníku, dané otázky, dimenze a nezapomněla uvést, kdo přeložil dotazník do českého jazyka. Možná by bylo vhodnější využít standardizovaný dotazník ASQoL, který se v dnešní době běžně využívá jak v klinické praxi, tak pro vědecké účely. Velikost výzkumného souboru (n = 101) se jeví jako dostačující. Velice si cením, že autorka DP realizovala kvantitativní zpracování dat s posouzením významnosti rozdílů mezi sledovanými skupinami respondentů. Pro vyjádření statistických rozdílů mezi skupinami využila parametrické testy, a to F-test a T-test. Výsledky prezentovala jak graficky, tak tabelárně. U některých grafů autorka uvádí zkratku AS (str. 48, 50, 52, 54, 56), přestože v jiných grafech uvádí zkratku SA, jako v celém textu DP. V kapitole diskuze prokazuje schopnost komparovat své výsledky s výsledky od jiných autorů.

Hodnocení

Po stránce formální a obsahové je DP na dobré úrovni. Autorka DP prokázala schopnost vědecky pracovat. I přes některé nedostatky a nesrovnalosti doporučuji diplomovou práci Bc. Radky Petrtýlové k obhajobě.

3. Otázky k zodpovězení při obhajobě

- Vysvětlete, co Vás vedlo k tomu, že jste místo diagnózy ankylozující spondylitida zvolila název „spondylarthritis ankylopoetica“?
- V úvodu a závěru DP se zmiňujete, že práce by mohla přispět ke zkvalitnění fyzioterapeutické intervence a k jinému pohledu na fyzioterapii u pacientů s ankylozující spondylitidou, můžete to konkretizovat?

V Praze 25.9.2014

PhDr. Andrea Levitová, Ph.D.

.....
místo a datum
vyhotovení
posudku

.....
podpis vedoucího
diplomové práce